

DELAVEC

Glasilno Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.
Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din.
celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p.

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Bujna rast.

Idi navzgor iz meglenih nižin!
Išči svetlobo, ker solnca si sin!
H. T.

Nedeljska plenarna seja Strokovne Komisije nam je pokazala silen razmah naših organizacij. Prav krepko je potrdila našo trditev, da bodo mlade in sveže sile, katere je v gibanje za vsako ceno treba pritegniti, poživele življenje naših organizacij.

Vsak prepoved rodi bolečine, tako je tudi pomlajenje naših organizacij rodilo marsikateri nesporazum.

Zaduhlo ozračje v naših organizacijah je bilo mogoče odpraviti le na ta način, da smo na strežaj odprli vrata in okna. Marsikomu tako odpiranje ni bilo ljubo, ker je bil prepričan, da bo naš odkrit nastop organizacijam škodoval.

Mnogi mislijo, da je dovolj, če člani vedo le to, da je treba v organizacijah medsebojne sloge. Seveda, če organizacija nima drugega cilja kot zbirati člane, potem je slogaštvo dovolj. A mi pa ne maramo člane samo zato, da jih imamo, temveč hočemo z njimi bojevati bitko za bitko da si priborimo boljše razmere — pravičnejši svet.

Boi pa zahteva požrtvovalnosti in žrtev, teh pa niso zmožni ljudje, ki živijo od same ljube sloge.

Žrtev je zmožen le tisti, ki je v dno duše prepričan, da se bojuje za lepo, dobro in pravično stvar. Pogumno v boj gredo le oni, ki občutijo krivice in, ki vedo, da se teh brez boja ne da odpraviti.

Članstvo, ki naj ima vse te lastnosti je pa treba vzgajati nekoliko drugače, kot so ga prej. Same zaspane pridige o slogi in o »vkupdržanju« davno ne zadostujejo več. Tudi oni časi, ko so člani svojim voditeljem slepo zaupali so za vselej minuli. Do malega vsaka organizacija se danes že zaveda, da sme posameznik v organizaciji delati le to kar je sklenil kongres ali za to postavljeni odbor. Potreba nolažanja računov na kongresih je že tako ukoreninjena, da bi vsakdo, ki bi proti temu nastopal korenito pogorel.

Res je, da nekaterim ta razvoj ni po godu, da spletkarijo proti onim sodrugom, ki so nosilci teh novih razmer. Marsikatero poleno pade tem pod noge, ali ves ta napor je ničev, kajti sem in tja je mogoče nove ideje sicer nekoliko zadržati, pa še to le za trenotek, ker bušknajo na drugi strani še z večjo silo na dan.

Naglico s katero te ideje objemajo vedno večje in večje množice ljudstva, je prav jasno pokazala II. plenarna seja.

Kdor je slišal poročila okrožnih in centralnih tainištev, temu ni treba nobenega navduševanja.

Neverjetno koliko mezdnih gibanj so naše organizacije že letos izvedle. Ko bomo imeli zbrane številke za koliko so naše organizacije delavstvu zboljšale plače bodo vsi strmeli. Te svote znašajo že v letošnjem letu ogromne milijone.

Tudi na prosvetnem polju je življenje nad vse bujno. Če povemo, da so nekatere organizacije že letos priredile sto ali še več shodov in če bi sešteli vse te shode bi jih bilo gotovo že čez 1000.

Zlasti lepo statistiko o tem sta podala okrožna tainika iz Maribora in Celja. Marsikomu je srce igralo veselja, ko je poslušal te silne številke, ki govore več kot cele knjige.

Utis, ki so ga ta poročila na vse navzoče napravila, ošane neizbrisen. Povrh smo pa slišali še o lepem napredku naših organizacij tudi pri pridobivanju novih članov. Naj omenimo, da je samo mariborsko okrožje pridobilo letos že preko 1000 novih bojevnikov za našo pravično stvar.

Ko smo se zvečer vračali od seje, ki je trajala celih 8 ur smo bili dasi trudni vendar kakor prerajeni. Marsikdo izmed nas pač ni pričakoval, da bodo novi ljudje tako hitro in tako dobro obvladali položaj. Odslej bo naše delo lažje, kajti, da smo na pravi poti priznavajo že tudi tisti, ki so še včeraj malodušno zmajevali z glavami.

O sklepih, ki so bili na tej seji sprejeti bomo še obširneje govorili kajti danes smo bolj kot kdaj poprej uverjeni, da je naša rešitev edino v tem, da vse sklope z vso energijo uvajamo v življenje.

Prvo in glavno je sedaj ko vse tako bujno raste, da si uredimo tudi finančno vprašnje, ki je bilo v naših organizacijah skrajno zanemarljeno. Mi se prav dobro zavedamo, da organizacije niso zato tukaj, da bi zbirale bogastva v svojih blagajnah. Zato so banke. Na drugi strani je pa treba poudariti, da so tudi prispevki prav važno pomožno sredstvo v boju proti izkoriščevalcem.

V zadnjih stvarkah smo šele prav jasno videli kakšnega pomena je za stavkujoče časopis, ki njihovo stvar zagovarja. Ko so se borili kovinarji v tovarni Westen se je takoj znašlo meščansko časopisje, ki je pričelo z vso silo braniti podjetnika. Pšice, ki jih je to časopisje spuščalo so bile vse namerjene na to, da

pridobe javno mnenje proti stavkujočim in povrh, da napravijo med delavci zmešnjavo. Kaj bi bili počeli stavkujoči, če bi ne imeli za seboj časopisa, ki jim je stalno razjasnjeval položaj in povrh še stalno uplival na nestavkujoče delavce, da so pridno zbirali podporo.

Še bolj jasno se je videl upliv časopisa pri zadnji stavki rudarjev. Komaj so rudarji ustavili svoje delo, že je pričelo meščansko časopisje bobnati v svet, da je stavka politična. S tem so hoteli med občinstvom povzročiti sovražno razpoloženje napram rudarjem, da bi lahko potem stavko s silo zatrli.

Če znamo enkrat ceniti vrednost časopisa se po drugi strani tudi ne smemo ustrašiti še tako velikih žrtev za vzdrževanje tega silnega orožja. Stroški za vzdrževanje časopisa v današnji draginji stalno naraščajo. Tako na primer je od kar smo mi zvišali ceno »Delavcu« na 40 par, tiskarna nam že tisk dvakrat podražila. Če pride še do ene podražitve bomo radi ali neradi prisiljeni tudi mi podražiti list na 50 par (2 K) za izvod.

Mi razumemo naše organizacije, da težko plačujejo, a dopovedati bodo morale svojim članom, da je naš list še vseeno najcenejši v celi Jugoslaviji razum tistih, ki jih vzdržujejo banke. Povrh jim je pa treba prav jasno predočiti, da bi v slučaju če bi organizacije svoj časopis zgubile, bi zgubile z njim toliko svoje sile, da bi imeli sicer člani potem tedensko dve kroni več v žepu, zato bi jih pa dnevno najmanj 30 zgubili pri plači.

One organizacije, ki imajo majhne prispevke pa jih brez kongresa ne morejo zvišati, naj si pomagajo na ta način, da bodo člani poleg prispevka plačali še tedensko 2 K za list. Člani naj pa vedo, da če draginja narašča, narašča tudi za organizacije in dolžnost njihova je, če svojio plačo s pomočjo organizacij zboljšujejo, da zvišajo tudi dajatve svojih organizacij. Sicer bomo prišli prej ali slej na mrtvo točko — seveda takrat bo že prepozno.

Gotovo je, da kapitalisti onemogočujejo boji delavskih organizacij največ s tem, da pošiljajo med delavce svoje agente, ki izrabljajo delavsko nezavednost, ter hujskajo proti prispevkom. Ali kakor se bojujemo proti drugim kapitalističnim zvišičam, tako je potrebno, da pogumno nastopimo tudi proti tej, ki je mogoče najbolj nevarna, ker ji članstvo najraje nasede.

Mi smo tukaj zato, da odpiramo delavstvu oči, zato ne povprašujte kako bo vplivalo, temveč storite svojo dolžnost!

Rudarska stavka — končana.

Uspeh stavke 16 odstotno povišanje temeljne plače!

Vsaka kritika te stavke je od več, če si na podlagi številke ogledamo uspehe. Da si bodo naši člani napravili svojo sodbo priobčujemo tabelo ki nam kaže koliko so dobivali rudarji plače pred stavko (všteto je tudi 20 K na šiht, ki ga je družba prostovoljno dala) in koliko so si s stavko priborili. Prve številke v tabeli značijo prejšnjo in druge sedanjo plačo.

Kategorija	Plača pred stavko	Plača po stavki	Plača se je zvišala stan.
I.	72 K	92 K	20 K
II.	65 K	83 K	18 K
III.	57 K	70 K	13 K
IV.	48 K	57 K	9 K

Doklade kakor: osebna draginjska doklada, družinske doklade in nabavni prispevek ostanejo neizpremenjene v veljavi, torej so se zvišale le temeljne plače.

Če pomislimo, da so se rudarske plače zvišale zadnjikrat meseca februarja potem bo vsakomur jasno, da to kar so si rudarji sedaj »pridobili« ni v nikakem razmerju z narastlo draginjo.

Edina tolažba s katero »neodvisni« voditelji rudarje tolažijo je, da se bodo odslej rudarske plače vsaka dva meseca regulirale na podlagi narastle draginje. K temu je treba povedati, da je to sicer dober sistem (mi ga poysod uvajamo) ali malo pomaga odslej hoditi za draginjo, če so pa sedanje plače najmanj 50% za draginjo zaostale.

Povrh je pa treba povedati še to, da so ravno ti ljudje, ki se sedaj na to vejo obešajo, najbolj kričali proti temu sistemu. Unija slov. rudarjev je že 1. aprila 1. 1919. sklenila tako pogodbo, pa so ravno oni celo leto kričali proti temu sistemu, češ plače se morajo za več zvišati kakor pa draginja. Takrat so bili ti ljudje še v naši organizaciji, pa so ruvali toliko časa, da so organizacijo prisilili, da je dotično pogodbo 1920 meseca aprila odpovedala.

Če primerjamo njihovo tedanje kričanje, ki so ga gonili toliko časa, da so organizacijo razbili »ker je premalo zahtevala« z njihovim sedanjim »bremzanjem« in tolaženjem potem si lahko mislimo, da imamo opravka z otroci ali lopovi.

K stavki sami je treba tudi marsikaj pripomniti, kajti tudi ta stavka je živ zgled kako se stavk delati ne sme.

Pred vsem tista zajčja strahopetnost, kokršne dosedaj še nismo nikjer toliko opazovali. Na pogajanjih, ki so se vršila pri Pokrajinski upravi so ti junaki kar očitno kazali, kako se menda sami sebe boje. Če je kak zaupnik-delavec kakšno le nekoliko bolj korajžno spregovoril že so priskočili voditelji kakor: Štefanovič (neodvisni), Gosar (klerikal) in Brandner (narodni »socialist«) da so mu dopovedali v kakšno nevarnost se podaja. Ko pa je prispela novica, da je došla v Trbovlje kompanija vojakov so bili ti ljudje bodisi od pravega ali od navideznega strahu kar trdi in pokrajinski namestnik je imel lahko delo z njimi.

Zgodovina bo odgrnila tajinstvene zavese te stavke, mi trdimo pa že danes,

da je ali Trboveljska družba ukanila delavske voditelje, ali so pa voditelji farbali rudarje.

Če premišljujemo zakaj so se vse organizacije razun naše, branile sklicavati shode v revirjih, ko so vendar shodi med stavko nujno potrebni. Če premišljujemo dalje zakaj so voditelji kazali toliko očitnega strahu, ter s tem uplivali na zaupnike, ko so imeli vendar 12 tisoč rudarjev za seboj in povrh še dobro konjukturo, kajti železnica je morala takoj prve dni ustaviti kar tri tranzitne vlake. Če dalje opazujemo te ljudi sedaj ko sklicujejo shode, ter pripovedujejo rudarjem da so

Stavka usnjarskega delav. v Ptujju zmagovito končana.

Egoizem, izkoriščevanje in sovraštvo do delavnega sloja od strani zasebnega kapitala, so bili tudi v tovarni »Petovija« glavni vzroki, da so usnjariji, prejeli za svoje zadnje orožje, in da so zastavkali. Razmere, ki so vladale nad tamošnjim delavstvom so bile naravnost neznosne. Plače pod vsako kritiko, šikane, terorizem od strani mojstrov in ravnatelja, je bil v tej tovarni na dnevnem redu.

Vodstvo podjetja se pa ni samo s tem zadovoljilo, temveč je poseglo prav po zadnjem kosu delavskih pravic, po kršitvi delavnih pogojev. — Udarec, ki bi bil povzročil veliko rano na delavskem telesu, so usnjariji z vso odločnostjo parirali. Zaupajoč svoji moči in solidarnosti ostalega delavstva, je nastopilo okoli 350 usnjarske, dne 11. avgusta, križev pot, za svoj kruh in svoje pravice.

Podjetje, ki je ta boj izvalo, ga je hotelo na vsak način udušiti. Vodstvo je izdalo na vsa usnjarska in čevljarstva podjetja v Sloveniji okrožnico, s katero naj bi se preprečila solidarnost in medsebojna pomoč ostalih usnjarske Slovenije, ter na ta način, zlomilo stavko.

Okrožnica, ki je popolna slika, napadajočega kapitala, se je glasila tako-le:

P. n.

V soglasju z dogovorom, sklenjenim med zastopniki delavstva veleindustrij usnja in sorodnih strok in zveze industrijev, smo tudi mi v našem podjetju dne 5. t. m. upeljali akordno delo.

Pri določitvi plač smo v akordnih nastavitvah že upoštevali 15% povišek mezd.

Dne 7. t. m. so naši delavci usnjariji kratkoma odklonili akordno delo in so začeli stavkati. Med drugim zahtevajo tudi, da se delavcem sploh ne smejo dajati povelja in da se ne sme sprejemati in odpuščati delavcev brez njihovega dovoljenja.

Delavstvo se hoče kratkoma polastiti vodstva prav na boljševiški način. (Podčrtalo uredništvo).

Stavki so se pridružili tudi delavci naših drugih oddelkov) čevljarji in korbičarji, tako da danes naš obrat popolnoma stoji.

Za delavstvo manjka vedno kreditov!

Pri pokrajinski upravi v Ljubljani je oddelek za socialno politiko, čigar šef je g. Ribnikar. Temu oddelku je podrejen tudi delavski odsek. Ta odsek ima med drugimi tudi nalog, da posreduje pri mezdni razpravi med delojemalcem in delodajalcem in sicer na ta način, da je na željo delojemalcev ali pa tudi delodajalcev prisostvoval pri mezdni razpravi kak uradnik tega oddelka kot nevtralen vodja razprave. To je bila dosedaj edina zaščita, ki jo je imelo delavstvo od naše vlade, kljub temu, da je vlada izdala še precej drugih naredb za osnivanje različnih socialno političnih institucij. Delavstvo se pač vedno zaveda, da mu tudi ta vladni zastopnik pokrajinske uprave ne bo veliko pomagal, če ne bo močne organizacije in solidarnosti med delavstvom. Ali vsekakor moramo konstatirati, da se je marsikak spor ob navzočnosti zastopnika pokrajinske uprave rešil mirnim potom in se je tako preprečila že marsikatera stavka. Ta delavski odsek

jim izvojevali 60% boljše plače v resnici so dobili pa le 16% potem postajamo vedno bolj uverjeni da je Trboveljska družba ukanila ne voditelje, temveč rudarje s pomočjo njihovih voditeljev.

Pametni rudarji, ki znajo misliti s svojo glavo bodo sedaj uvideli kdo ima in je imel že do sedaj prav. Ti nam bodo pomagali odstraniti demagoge iz delavskih vrst, ter upostaviti veliko in močno organizacijo.

Oni pa, ki še sedaj ne bodo sprevdeli, da imajo opravka z navadnimi kapitalističnimi agenti, za one naj pa velja pregovor:

Ko laž odebeli, da se jo že otiplje — pravi tepec šele z zobmi zaškriplje!

Naš današnji dopis odpošljemo na organizirane tovarne usnja in sorodnih strok v sigurni nadi, da nam v našem boju pomagata s tem, da ne sprejmete nobenega naših bivših delavcev v Vaš obrat in da tudi ne dopuščate, da bi Vaše delavstvo priskočilo stavkujočim na pomoč.

Kakor čujemo, hočejo usnjariji in delavci sorodnih strok, stavkujočim pomagati s tem, da bodo dnevno delali 2 naduri in s tem nadurnim zaslužkom podpirali stavkujoče. Uprava našega podjetja je odločena, izbojevati ta boj do skrajnosti, ker temelji stavka ne samo na socialističnih, marveč še na boljševiških principih. (Podčrtalo uredništvo).

Obveščamo Vas o dogodljajih v našem podjetju, v polnem zaupanju, da nam v našem boju proti delavski diktaturi v vsakem oziru pomorete.

Naš boj do skrajnosti naj bo tudi Vašemu delavstvu dokaz, da se delodajalci ne puste brezpogojno terorizirati.

Z odličnim spoštovanjem

»Petovija« usnjarska industrija, Saxl.

Iz vsebine te okrožnice je jasno razvidno, koga se kapitalisti današnje dobe najbolj boje. — Delavske solidarnosti in medsebojne pomoči.

V tem boju si je usnjarsko delavstvo izvojevalo 15% poviška plače, akordno delo se bo določevalo v sporazumu z zaupniki (ne pa po diktatih gosp. Saksle, kakor je on hotel). Sprejemanje in odpuščanje delavcev se bo vršilo v sporazumu z zaupniki in še več drugih važnih točk. Važna, za delavstvo je tudi točka, ki se glasi:

Ravnateljstvo izda mojstrom ukaz, da so delžni postopati z delavstvom vljudno in korektno: vsako šikaniranje delavstva imajo zaupniki javiti ravnateljstvu.

Končani boj, katerega zmago je odneslo organizirano delavstvo, je kakor običajno, spremljal smrad meščanskih časopisov, posebno se je odlikoval mariborski zakotni listič »Tabor«.

je najboljši deloval takrat, ko še ni bil g. Ribnikar šef tega oddelka. Odkar je g. Ribnikar šef tega oddelka, nam pa vedno meče polena pod noge. Sai je to tudi čisto razumljivo, ker kot eksponent demokratske stranke in kot zagrizen liberalec drugače ne more. Gosp. šef je pustil obvestiti Strokovno komisijo, da se bodo do nadaljnjega vršile uradne intervencije le tedaj, ako bo stroške, ki za take intervencije nastanejo, nosila tista organizacija, ki za intervencijo zaprosi, to pa zaradi tega, ker oddelek nima potrebnega kredita za kritje teh stroškov.

Verjamemo, da oddelek s proračunom oziroma s kreditom, ki ga ima, ne more izhajati. Čudno se nam pa zdi, da ta kredit vedno takrat manjka, ko bi se morale vršiti kake intervencije za stavkujoče delavstvo. Tako n. pr. je kredit zmanjkal, ko so stavkali kovinarji v Celju in bi bilo potrebno, da ta oddelek napravi svojo dolžnost in zopet ravno sedaj, ko se stavke kar vrste, je temu oddelku zopet

zmanjšalo kredita in predlaga, da naj organizacija, ki kako intervencijo zahteva, stroške temu uradu povrne.

To postopanje in samovladanje gosp. Ribnikarja je obsojevanja vredno, tembolj, ker vsak ve, da so pri tej naraščajoči draginji mezdna gibanja neizogibna in da hoče g. Ribnikar s tem ščititi kapitaliste oziroma svoje strankarske pristaše v Sloveniji.

Ti delavstvo se pa zavedaj, da nimaš od te institucije nobene zaščite in da je edina tvoja zaščita: **Močna, bojazmožna organizacija.**

Dopisi.

Izvanredni občni zbor podružnice kovinarjev v Celju se vrši v nedeljo dne 10. septembra 1922 v prostorih gostilne »Zeleni travnik« ob 1/2 9 uri. Sodrugi in sodružice, ki ste člani Osrednjega društva kovinarjev in Vaša sveta dolžnost, da se občnega zbora polnoštevilno udeležite, da se na tem zborovanju otresete tistih nadlog, katere Vas že toliko časa mučijo, kajti le na občnem zborovanju imate priliko, dolžnost in pravico kritizirati od Vas vpostavljene funkcionarje Vaše podružnice. Ako pa ne marate posejiti sklicanega zborovanja je pa dovolj dokazano, da ne marate več Vaše lastne podružnice kovinarjev v Celju katero ste si leta 1918 z trudopolnim delom ustanovili. Sodrugi in sodružice še je čas, da se še v pravem času zavzamete za Vašo institucijo, katero ne smete pod nobenim pogojem pustiti v nemar. Vaši podjetniki že čakajo kakor lačen volk na ovčico, da Vam požro to kar je za njih najboljša hrana, požreti delavstvu organizacije. Mislimo, da že dovolj sami uvidevate, da brez združevanja ni rešenja, da si ne more posameznik prav nič pomagati. Pa Vaši izkoriščevalci že tudi opažajo da ste brez prave moči zato Vas vedno bolj pritiskajo ob tla. Sodrugi in sodružice! ako hočete obvarovati samega sebe pred bičem kapitalistov. Vam ne preostaja nič drugega, kakor, da greste vsi roko v roki v gori omeniemo organizacijo, da tako potom močnega združenja ne padete v žrelo krvoželjnega volka kapitalista. Torej v nedeljo 10. septembra naj vse delavstvo katero spada v kovinarsko stroko prihiti na Zeleni travnik.

IZJAVA.

Z ozirom nato, da si predstavlja delavstvo papirnice v Goričanah, da je predsednik tamošnje podružnice kemičnih delavcev, njihova občinska metla, ter da sega njegova predsedniška dolžnost tako daleč, da bi bil primoran na zahtevo tamošnjega delavstva svoje delovanje kreniti tako, da bi bilo v škodo in sramoto organizacije sem bil primoran, izročiti vodstvo podružnice mojemu namestniku sod. Ivanu Tekavcu. Izjavljam, da ostanem zvest član Osrednjega društva kemičnih delavcev, ne prevzamem pa, do nadaljnjega, dokler se ne bo članstvo temeljito predrugačilo, ter se zavedalo svojih dolžnosti napram organizaciji, nobene funkcije. Oni, ki se ne strinjajo z mojimi koraki, lahko na podlagi § 9. točke 5. društvenih pravil, zahtevajo sklicanje izrednega občnega zbora.

Tozadevne zahteve, je pošiljati na naslov: Ivan Tekavec, Vaše.

Janko Cvajner,

odstopivši pred, pod. kem. del.
Medvode—Goričane.

K IV. kongresu oblačilnih delavcev za Slovenijo, ki se je vršil v nedeljo 20. t. m. v Ljubljani. Zbrali so se zastopniki organizacije cele Slovenije, da položijo račune dosedanjega delovanja in, da ustvarijo temelj boljšemu delu v svrhu ustvaritve enotne organizacije izkoriščanih! Kriza v obrti, posebno v tekstilni industriji, kakor tudi pri krojačih itd., mezde ki ne odgovarjajo današnjim živlenskimi potrebščinam, pomanjkljiva oziroma skrahirana socialna zakonodaja vse to je dalo delegatom dovolj premišljevanja in debat. Konstatirali smo velik napredek organizacije od zadnjega občnega zbora, vendar bi moral biti ta še večji, ko bi vršilo članstvo s dvojno požrtvovalnostjo vse dolžnosti napram organizaciji. Železna volja tega delavstva, obsoja vse osebne boje v delavskem pokretu ter stremi za tem, da se vstvarijo enotni življenjski pogoji vseh krajev Slovenije in čuti potrebo ujedinenja proletariata cele Jugoslavije. Vendar mora proletariat obsoditi preje vse one, ki v svojo osebno korist, zabranjujejo to. Pozdravljamo kongres Saveza šivačko-odjevne ind. Jugoslavije, ki se vrši 27., 28. in 29. t. m. v Slovanskem Brodu, ter želimo, da bo našel temelj zdravemu ujedinenju v katero bo zaupalo celokupno delavstvo. Novoizvoljeni odbor si šteje v dolžnost, da v tej težki dobi in borbah, ki se nam napovedujejo, zakliče vsem članom Osr. društva: Brez pomisleka takoj na vztrajno delo. Živela enotna organizacija razredno zavednega proletariata!

Socialna politika.

Pomoč.

Ljubljanski okrožni odbor Socialistične stranke Jugoslavije je v svoji seji dne 13. t. m. sklenil resolucijo glede izvedbe zakonov o zavorovanju in zaščiti delavstva.

Resolucija priporoča političnim organizacijam SSJ, naj aktivno pomagajo našim strokovnim organizacijam v boju za izvedbo teh dveh za delavstvo nujno važnih zakonov.

Dotični oddelek resolucije, ki je priobčena v 182 šte. »Napreja« se glasi.

I.

Okrožni odbor SSJ polaga največjo važnost na oživotvorenje zakonov o varstvu in zavarovanju delavstva. Zato naroča vsem priključenim kraljevnim organizacijam SSJ, da z najaktivnejšim delovanjem pomagajo strokovnim organizacijam amsterdamske smeri pri boju za izvedbo teh dveh zakonov.

Obenem pa najenergičneje protestira proti novemu projektu finančnega zakona, v katerem je določba, ki razveljavlja zakon 1154 b. (Ta zakon določa v slučaju bolezni eno tedensko polno plačo). Okrožni odbor prosi strankino načel. to, naj ukrene vso potrebno obrambo tega zakona.

Kakor je delovanje naših organizacij od političnih strank popolnoma neodvisno, tako po drugi strani sprejemamo z veseljem pomoč, ki nam jo SSJ nudi.

Socialistična stranka je potom svoje-ga tiska in parlamentarnega kluba največ storila za to, da sta bila omenjena zakona sprejeta. Zato se nismo in se tudi ne bomo nikogar bali, če bo treba povedati kdo nam je in kdo nam ni pomagal.

Glede ukinjenja zakona 1154 b, bodo tudi strokovne organizacije storile vse, da ta zakon ostane. Seveda je za izvoje-

vanje moderne socialne politike treba politične moči, ker se ta rešava v parlamentu, kjer pa strokovna organizacija nima zastopstva.

Povedati k zakonu 1154 b je treba še to, da spada ta zakon med splošne državljanske zakone in, da je menda prvi slučaj pri nas v Jugoslaviji, da skušajo tak obči državljanski zakon odpraviti z navadnim finančnim zakonom.

Člane naših organizacij prosimo naj borbo za socialno zakonodajo pazno sledujejo.

Iz organizacij.

LESNA STROKA.

Stavka ljubljanskih mizarjev, katere poteka že peti teden je povsem mirna. Disciplina stavkojčih je vzorna, kar znači, da je delavstvo po svojih težkih izkušnjah prišlo do popolne zavesti, vsi za enega eden za vse. Ni sile, ki bi mogla razdvojiti moči, katero si je prisvojilo delavstvo po svojih težkih izkušnjah skozi stoletja. Vsa prizadevanja gg. podjetnikov po raznih kotlih in gostilnah razbiti delavske vrste ne pomagajo nič. Trditvam, da je delavstvo preveč plačano ne veruje nihče več. (morda gg. podjetniki sami sebi) vsak ve, da delavstvo plačuje od svojega zaslužka 250% vojno odškodnino, posebno se te trditve razblinijo v nič, če primerjamo predvojne cene in predvojne plače s sedanjimi.

Delavstvo strada in hira, da je groza, banke pa rastejo kakor gobe po dežju in grade svoje palače. Na čigav račun? Ali ne ravno za delavske žulje. Vsako podjetje izkazuje koncem leta ogromne dobičke in kaj ostane delavcu koncem leta kakor gladno dete in kvečjemu še kake strgane hlače. Delavstvo pomisli na vse to in spreglejš!

Stavka v Gorjah je končana s polnim uspehom delavstva. Izprto pa je še vedno delavstvo v Jelendolu, zatorej naj tja še nihče ne potuje.

ŽIVILSKA STROKA.

I. širša centralna seja »Osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok na Slovenskem ozemlju v Ljubljani« se bo vršila v nedeljo, dne 10. septembra t. l. ob 8. uri dopoldne v društveni pisarni, Šelenburgova ulica šte. 6/II. desno v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročilo blagajniškega stanja.
4. Poročilo kontrole.
5. Organizacija in pokret živilske stroke v Sloveniji.
6. Tarifna politika.
7. Ujedinenje.
8. Raznoterosti.

Seje se imajo udeležiti vsi centralni odborniki.

Blagajniški pregledniki, ki so nastanjeni izven Ljubljane, naj pridejo en dan prej, v svrhu kontroliranja blagajniških knjig.

Predsedstvo.

Rogaška Slatina. Delavstvo državnoga zdravilišča v Rogoški Slatini se nahaja v mezdnem gibanju. Res je, da s otamkajšnji delavci danes najbolj slabo plačani, ne oziraje se na to, da je Rogaska Slatina kopej in da je v takem kopalšču vse dražje, se ni nikdo od merodajnih gospodarstvenikov delavstvu zboljšati njegov položaj. Kakor izgleda, bo precej hudega boja, ker v tem vprašanju ima tudi vlada, kot neposredni gospodar zdravilišča besedo.

Objave in zahvale.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem sodrugom podružnice usnjarijev v Ljubljani, za darovano mi svoto, 273 K v času moje bolezni. Anton Teržlav, Ljubljana.

Podpisani se zahvaljujem vsem sodrugom, za nabranih 478 K, ki sem jih prejel v času, moje dolgotrajno bolezni. — Jurij Kopač, Medvode.

Utrinki.

Od zibeli do groba gara delavec kapitalista in za nagrado dobi obljubo, da pojde po smrti v nebesa, kjer mu ne bo treba več delati! — Kadar se večina delavcev spametuje, porečejo kapitalisti, naj strada, ako noče delati, in naj čaka, da se naje v nebesih.

Pošljite takoj naročnino!

Tedenski pregled.

Ljubljana, 29. avgusta 1922.

Po vzgledu upornikov v Indiji so se jeli buniti tudi prebivalci v Mezopotaniji. Ljudstvo je vstalo zoper tiranskega emirja Tejsola in angleške čete imenitno nabrisalo. Angležev to ne bo spametovalo in z novimi nasilji bodo poskušali utrditi svojo oblast nad domačini trpini. Človeku se stoji, ko vidi, da je ravno v najboljših ozemljih največ bede in gorja, in to vse radi pohlepnosti in brezsrčnosti par ljudi. V ostalem je postala Mezopotanija sporna točka, kjer se tarejo interesi Francozov in Angležev. Vse kaže, da izbruhnjejo radi nje še ostri mednarodno-politični zapletljaji, ker tu udari kapital ob kapital, ki sam sebi ne bo škodoval, pač pa bo pri tem trpelo na stotisoče delovnih ljudi.

Naravno je, da se Amerika navzlic svojim zahtevam, da se ne mara vmešavati v evropske razmere, vendarle zanima za razvoj gospodarskih odnošajev v Evropi, zlasti v Nemčiji in Rusiji. Glede Rusije se govori, da ji ameriško javno mnenje ni naklonjeno, vendar ne nastopa proti njej sovražno.

Glede Nemčije je izjavil zastopnik ameriških bančnih krogov Vanderlip, da je za Nemčijo edini izhod bankrot. Boji se, da pride evropskim državnikom to spoznanje prepozno.

Sploh je stopilo vprašanje Avstrije v tako akutni položaj, da ga je treba brezpogojno nemudoma rešiti. Zveza narodov, ki otvori v kratkem svoje zasedanje v Ženevi se bo predvsem pečala s tem vprašanjem. Avstrija je uvidela, da je ne reši nobena moč, ako ne dobi pomoči od zunaj. To pa se lahko zgodi na dva načina: ali, da dobi Avstrija v inozemstvu priložnostno posojilo, s katerim bi sanirala svoje finančne, ali pa, da se združi z eno izmed obstoječih držav. Ker je zveza z Jugoslavijo ali Čehoslovaško izključena, z Italijo pa manj verjetna, je možno edinole z Nemčijo, o čemer se resno razpravlja v Avstriji in Nemčiji, ter tudi v inozemstvu. V slučaju združitve Avstrije z Nemčijo mora priti do korekture meje na Korškem, kjer je izgubila Jugoslavija dober del slovenskega ozemlja v prid Avstriji.

Avstrijski državniki potujejo po vsej Evropi, ter iščejo potov in izhodov iz sedanjega nevdržnega položaja. Kaj bo s posojilom Čehoslovaške Avstriji, se še ne ve — Avstrija si prizadeva dobiti posojilo tudi v Italiji in se je radi tega mudil zadnje dni v Rimu avstrijski odposlanec. O uspehu njegovega potovanja se ne ve ničesar.

Avstrija je stavila veliko upanje na Anglijo. Ta je pa sedaj po svoji vlagi izjavila, da je dala Avstriji dovolj posojila, namreč 2½ milijona funtov sterlingov, ter da ji sedaj ne more več pomagati, razen če tega ne storita tudi Francija in Italija. Pa iz te moke bo težko kaj kruha. Angleški ministrski predsednik Lloyd George se je vrnil v London in bo posvečal avstrijskemu vprašanju velike pažnje.

Vsled preteče gospodarske katastrofe v Avstriji so se pojavile na političnem obzorju male antante različne kombinacije. Tako se govorci med drugim o koridorju (prehodu) med Čehoslovaško in Jugoslavijo. Ideja ni nova, zdaj pa je stopila zopet na dan. Pripravljeni moramo biti na nove dogodke dalekosežnega pomena. Italija zre z ozirom na te vesti zelo zavisno na Jugoslavijo in italijansko nacionalistično, ter fašistovsko časopisje je polno ščunanja zoper države male antante.

Angleško stališče glede reparacij je zmargalo proti francoski trmoglavosti. Na današnji seji reparacijske komisije se dovolj Nemčiji

skoro gotovo moratorij za njena reparacijska odplačila. S tem si bo Nemčija znatno opomogla, francoska diplomacija pa je prejela zaslužni nos.

Komaj so potihnile vesti o ogromnih stavkah v Ameriki, je že izbruhnilo veliko mezdnogibanje na Francoskem. Policija skuša sicer položaj s svojimi komunikacijami zakriti ali vsaj pokazati v lepši luči, vendar se istina ne da zatajiti. Nevzdržno stanje je pripravilo zlasti kovinarje do tega, da jih stavka nad 60% in si skuša na ta način priboriti svoje pravice. Transportnih nameščencev se udeležuje stavke okoli 300.000. Posledice utegnejo biti usodne tudi francoskemu kapitalu.

Konferenca male antante in Poljske v Pragi je bila v pondeljek dne 28. t. m. zaključena. Med delegati držav male antante in Poljske je bil dosežen popoln sporazum, zlasti glede nastopanja na zborovanju Zveze narodov v prašanju Madžarske. Posamezni državniki so odpotovali, jugoslovanski minister zunanjih poslov Dr. Ninčič pa je posetil kralja Aleksandra v Marijanskih Laznih. V splošnem so se na praški konferenci obravnavala vprašanja, ki so na dnevnem redu prihodnjega zasedanja Zveze narodov.

Na Dunaju zboruje se dnt interparlamentaren kongres, katerega se udeležuje okoli 300 poslancev raznih narodov in držav. Kongres se bavi predvsem z gospodarskim in finančnim vprašanjem. Konferencam predseduje avstrijski krščansko-socialni poslanec Dr. Mataja. Nastopil je tudi že bivši avstrijski zunanji minister slabega spomina Czernin, ki je govoril zato, da se Avstrija združi z eno sosednjih držav. Nadalje so govorili na tem kongresu o narodnih manjšinah, kar bo ostalo vedno eno najbolj perečih točk v mednarodnih odnošajih, dokler ne zavlada socialna pravičnost.

Glede sklicanja narodne skupščine so že začeli cincati. Baje se vendar sestane dne 20. septembra. Čaka jo ogromno delo. Kako ga bo vzpričo lastnosti svojih poslancev izvrševala, se ne da nič reči, navdajajo pa nas zle slutnje, ako pomislimo na dosežanje njihovo »delovanje«.

Dne 8. ali 12. septembra se ima sestati zakonodajni odbor, ki bo dovršil zakonski načrt o uradnikih, ki se na to predložil narodni skupščini. Kolikor je doslej znano, je ta načrt uradniškega zakona pravcato ubožno izpričevalo politične nezrelosti in pomanjkanja socialnega čuta naših vodilnih državnikov.

Ministri se s svojih komisij in konferenc polagoma vračajo v Beograd, ki bo zopet oživil vel. Zopet se bo v bleščeči prestolnici manifestiralo narodno edinstvo, v okajenih predmestjih in selih pa se bodo stiskale pesti v onemogli jezni nad krivicami, ki so jih obsojeni trpeti delavni sloji.

V vseh političnih strankah Jugoslavije, zlasti v slovenskih je opaziti vrenje. Razkol v demokratični stranki je očiten, pravtako v klerikalni. Povsod zija propad med konservativnimi starimi in radikalnejšimi mladimi. Začel se je razkroj v kapitalističnih strankah samih. Upajmo, da je to tudi že začetek poti k novemu družabnemu redu in to boljše bodočnosti.

Stavka rudarjev trboveljske premogokopne družbe je končana, prefi pa izbruhniti stavka trgovskih nameščencev, ki so ponekod še silno izkoriščani. Povsod se vidi jasno, da kapitalistični mogotci nimajo srca pa tudi ne umevanja za duh časa. Stavke in slični pojavi to dovolj nazorno dokazujejo.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).
Izdajatelj: France Svetek.
Odgovorni urednik:
Ivo Meznarič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12 ure
in jih obratuje po čistih

4%

Redni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obratujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugam proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Veliko zalogo špecerijskega in manufakturnega blaga

(zadnje novosti) priporoča svojim članom

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.

Telef. int. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. 10532.

Brzoi. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Centrala: Ljubljana VII, Žibertova ulica št. 269.

Podružnice: Ljubljana: Kolodvorska cesta št. 56, Sodna ulica št. 4, Bohoričeva ulica št. 12, Trnovo, Rožna dolina, Glince; dalje: Celje, Štore, Rogatec, Radeče, Poljčane, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Sv. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Somišljeniki: Le v prodajalnah svojih zadrug kupujete vedno najbolje in najceneje!

Pristopnina K 10. Kdor še ni član, naj pristopi! Dalež K 200.